

Сьогодні
18.09.2024

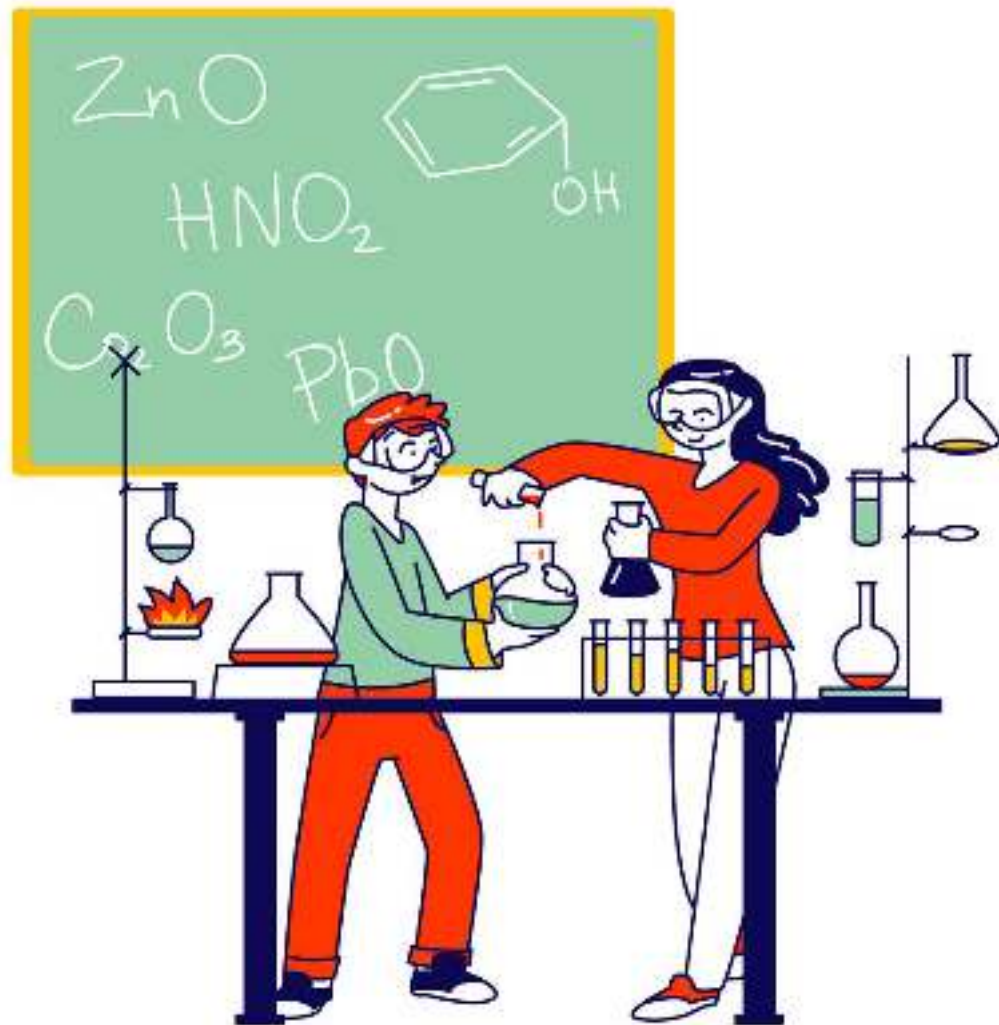
Урок №4

Навчальне дослідження №1 «Виконання найпростіших операцій із використанням лабораторного устаткування»

Сьогодні
18.09.2024

Повідомлення мети уроку

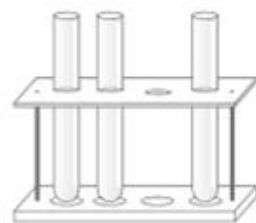

Ви зможете:

- виконувати найпростіші хімічні операції;
- користуватися лабораторним посудом і устаткуванням;
- власноруч ознайомитися з хімічним посудом та обладнанням;

Сьогодні
18.09.2024

Актуалізація опорних знань

Штатив
з пробірками

Хімічна
склянка

Мірний
циліндр

Ступка
і товкачик

Крапельниця

Холодильник

Колба
круглдонна

Колба
конічна

Кристалізатор

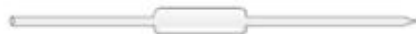
Порцелянова
чашка

Лійка

Порцеляновий
тигель

Піпетка

Шпатель

Тигельні
щипці

Газовідвідна
Г-подібна трубка

Який лабораторний посуд та устаткування ви пам'ятаєте?

Сьогодні
18.09.2024

Актуалізація опорних знань

Переливання рідини:

- а — із банки в пробірку;
- б — за допомогою скляної палички;
- в — із однієї пробірки в іншу.

Як правильно переливати рідини?

Сьогодні
18.09.2024

Мотивація навчальної діяльності

**Сьогодні ми розглянемо виконання
найпростіших операцій із
використанням лабораторного
устаткування. Це важливий крок на
шляху до розвитку ваших практичних
навичок у наукових дослідженнях.**

Сьогодні
18.09.2024

Що нам знадобиться?

Обладнання: ступка з товкачиком, пробірка, мірний циліндр (або мірна пробірка), хімічна склянка, скляна паличка для перемішування, піпетка, шпатель, порцелянова чаша, штатив для пробірок, пробіркотримач, спиртівка, сірники.

Речовини: цукор кристалічний, вода.

Пам'ятайте про правила безпеки та дотримуйтеся їх під час виконання дослідів!

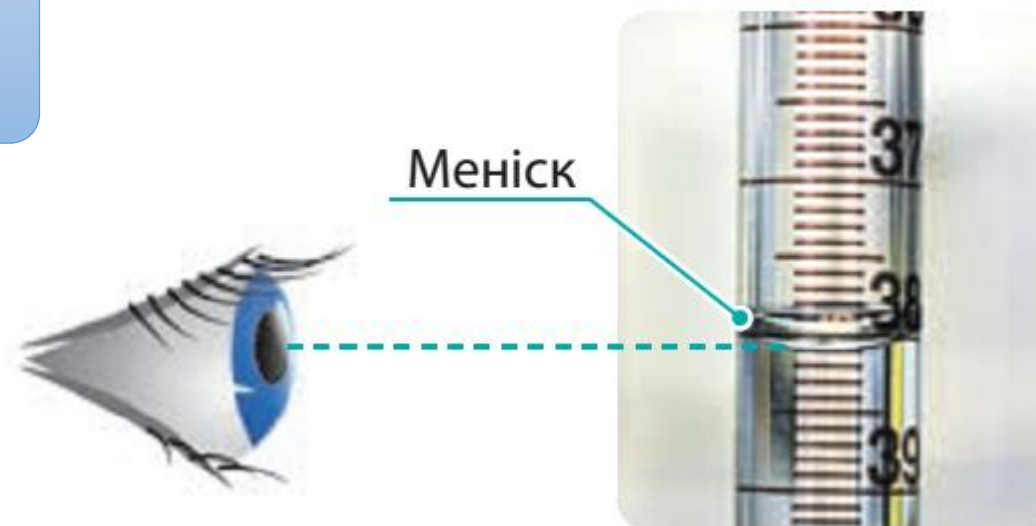
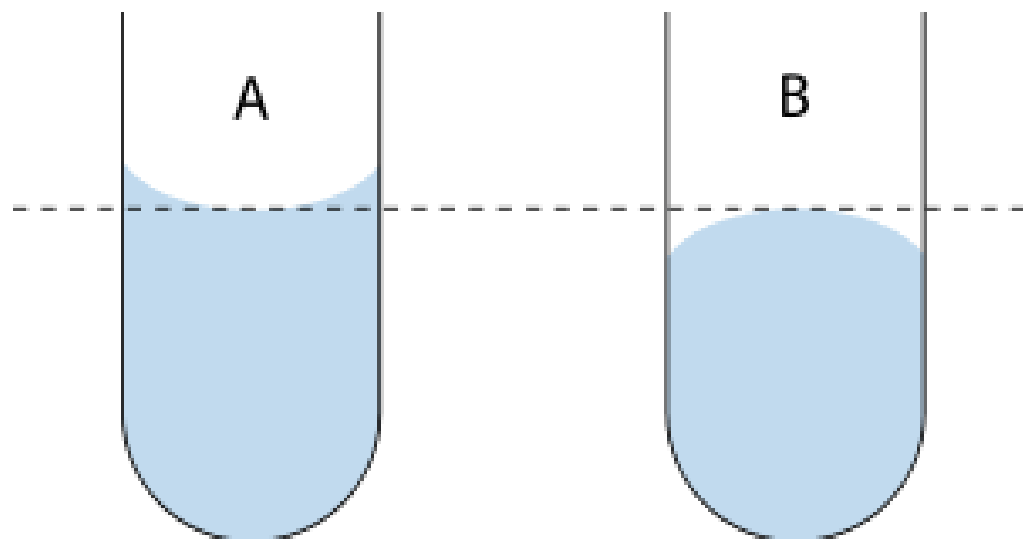

Сьогодні
18.09.2024

Що ми маємо зробити?

Відмірюємо об'єм рідини

Об'єм прозорих рідин визначаємо за
нижньою межею меніска.

Але у деяких рідинах може бути
навпаки

Сьогодні
18.09.2024

Відмірюємо об'єм рідини

- Налийте в пробірку воду, об'єм якої, на вашу думку, дорівнює 1 мл.
- Перелийте воду з пробірки в мірний циліндр (або мірну пробірку) та перевірте, наскільки точно ви відміряли об'єм води.
- Запишіть значення об'єму в зошиті. Потренуйтеся кілька разів, щоразу занотовуючи значення об'єму наливої води. Виконання цієї вправи сприятиме розвитку вашого окоміру.
- Попрактикуйтеся відмірювати в пробірці інші невеликі об'єми води: 2 мл, 5 мл тощо.

Сьогодні
18.09.2024

Подрібнюємо речовини

Для подрібнення речовин використовують ступку — товстостінну керамічну чашу із шорсткою внутрішньою поверхнею. Тверду речовину в ній розтирають товкачиком по внутрішніх стінках ступки.

Яку кількість цукру слід насипати в ступку, щоб було зручно перетирати та не розсипати вміст?

Насипте на дно ступки цукор і розітріть його в цукрову пудру.

Сьогодні
18.09.2024

Переносимо речовини в пробірку та хімічну склянку

Наливати рідину в пробірку зручно піпеткою. А сухі речовини насипають шпателем: сталевим, дерев'яним або скляним.

Перемішування в пробірці

Перемішування в колбі

Перемішування в склянці

Сьогодні
18.09.2024

Переносимо речовини в пробірку та хімічну склянку

- У пробірку шпателем насипте цукрову пудру кількістю 2–3 шпателі та піпеткою налейте воду об'ємом 2–3 мл.
- У хімічну склянку насипте цукрову пудру кількістю 3–4 шпателі та налейте воду об'ємом 5–10 мл.
- Перемішайте вміст пробірки та хімічної склянки до повного розчинення цукрової пудри.

Перемішати вміст пробірки можна,
постукуючи по ній злегка пальцем, або
закоркувати та струсити її вниз-вгору.

Сьогодні
18.09.2024

Навчаємося користуватися спиртівкою

- Піднесіть до ґнота спиртівки запалений сірник або запальничку
- Спиртівка має бути заповненою спиртом не менше ніж на дві третини свого об'єму

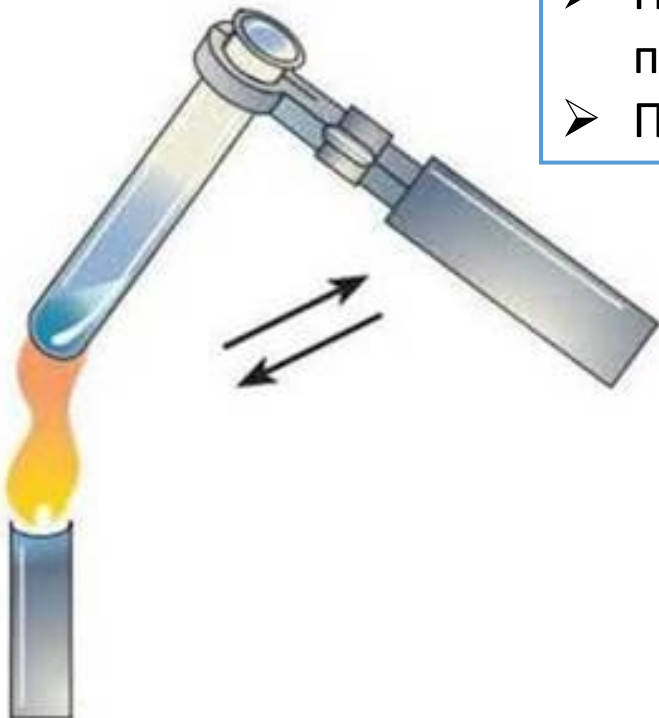

- ❖ У жодному разі не можна запалювати спирт у спиртівці від полум'я іншої спиртівки.
- ❖ Якщо спиртівка впала і спирт продовжує горіти, полум'я слід загасити, накривши цупкою тканиною або засипавши піском.

Сьогодні
18.09.2024

Нагріваємо пробірку з розчином у полум'ї спиртівки

- Перед нагріванням пробірки перевірте, щоб вона була сухою зовні.
- Закріпіть пробірку в пробіркотримачі.
- Спочатку прогрійте пробірку по всій довжині, а потім нагрівайте речовину.
- Не нагрівайте вміст до кипіння. Лише ви відчуєте, що рідина закипає, припиніть нагрівання.
- Після нагрівання не торкайтеся пробірки руками, а помістіть її в штатив.

- ❖ Під час нагрівання отвір пробірки має бути направлений убік від вас і оточення.
- ❖ Не можна торкатися дном пробірки ґнота спиртівки.

Сьогодні
18.09.2024

Нагріваємо рідину в порцеляновій чаші

- Налийте воду в порцелянову чашу. Закріпити порцелянову чашу можна на тринозі або на кільці в стрижневому штативі.
- Нагрівайте чашу до кипіння рідини.

Скільки рідини потрібно налити в порцелянову чашу, щоб її вміст не розбризкувався під час кип'ятіння?

Сьогодні
18.09.2024

Гасимо спиртівку

- Щоби загасити спиртівку, слід накрити полум'я ковпачком.

У жодному разі не гасить полум'я, дмухаючи на нього.

Якщо спиртівка, що горить, упала і розбилася, а спирт, що розлився, продовжує горіти, полум'я слід загасити, накривши цупкою тканиною або засипавши піском.

Проаналізуйте зображення будови лабораторного газометра

За наведеними малюнками складіть план дій:

- для заповнення газометра газом;
- для використання газу, яким наповнений газометр.

Що треба зробити з газометром, малюнок якого наведено, щоб можна було вимірювати об'єм газу в газометрі

Сьогодні
18.09.2024

Робота на уроці

Де, крім хімічної лабораторії, можуть знадобитися
вміння виконувати операції, які ви опанували?

Сьогодні
18.09.2024

Робота на уроці

Яке значення має вміння користуватися лабораторним устаткуванням для вирішення дослідницьких проблем?

Сьогодні
18.09.2024

Робота на уроці

Які операції вам удалось виконати легко, а які вміння ще
треба відпрацювати?

Сьогодні
18.09.2024

Робота на уроці

Що під час виконання роботи виявилось для вас складним?
Поясніть чому.

Сьогодні
18.09.2024

Стисло про основне

В результаті виконання найпростіших операцій із використанням лабораторного устаткування ми здобули важливі практичні навички, які є фундаментальними для подальшого вивчення і роботи в науковій сфері.

Таким чином, ми оволоділи базовими методами підготовки і налаштування лабораторного обладнання, а також навчилися правильно і безпечно з ним працювати.

Ці вміння стануть основою для проведення більш складних експериментів і досліджень у майбутньому. Ми зрозуміли, що точність і уважність під час виконання операцій є ключовими факторами для отримання достовірних результатів.

Сьогодні
18.09.2024

Домашнє завдання

1. Опрацювати §3;
2. Намалюйте та підпишіть у зошиті хімічний